

זה הדבר

زوهدبرخ ZO HADEREKH

גליון 32, 17 באוגוסט, 2011

משלבים ידיים מול ההפרדה והפילוג

כאשר זוהרו של הקפיטליזם דוהה – שולפים את הלאומנות ושנאת הזר.

מאת תמר גוז'נסקי

החלטת נתניהו להקים מגה-ועדה לגיבוש מיני-תשובה לדרישות מפגיני המחאה המתרחבת - אינה שליפה מהמותן. הוועדה נועדה להבטיח ייצוג לכל מרכיבי הקואליציה המנופחת, כדי לחזק את העורף; ולמשוך זמן, כדי לבלבל את המפגינים ולנטרלם, בעוד הוא ממשיך במדיניותו.

יש מי שסבור, כי אם נצליח להוכיח שהמצב בתחום חברתי כזה או אחר הוא חמור – נתניהו יתעשת. אך ההיגיון של נתניהו אחר: הדרך להפרטה של שירות ציבורי עוברת תמיד דרך דרדרו השירות הזה למשבר מחמיר.

דוגמאות לכך לא חסרות: דרדרו את שירות התעסוקה והאשימו את עובדי שאינם מוצאים מקומות עבודה למובטלים, כדי להכשיר את הדרך לזכינים הפרטיים של תוכנית ויסקונסין; דרדרו את הרפואה הציבורית, כדי לדחוף את החולים לרפואה הפרטית; ניהלו קמפיין רעשני בדבר מחסור במים, כדי להצדיק את הקמת תאגידי מים פרטיים ואת ייקור התעריפים.

המחאה החברתית חסרת התקדים בהקפה, לה אנו עדים בשבועות האחרונים, מבטאת זעם נקודתי: על גובה דמי השכירות ומחיר הדירות; על תעריפי מעונות היום; על שכר נמוך במקצועות "חברתיים" ו-"נשיים"; על אפליה והזנחת הפריפריה; על שחיקת הפנסיה שהופרטה; ועוד ועוד.

לאור העובדה, כי רבים מיטיבים לראות מציאות זו, אך לא רבים מספיק מבינים את המנגנון, את השיטה, שמאחוריה, חשוב שתנועת המחאה החברתית שלנו תסיק כמה מסקנות.

המסקנה הראשונה היא, שכדי להפחיד באמת את הממשלה, כלומר, את ההון בשלטון, צריך להפסיק לסגוד ל-"כוחות השוק", ולפענח את ההיגיון שבשיטה הקפיטליסטית, אשר בעצם מהווה מטפחת עוול חברתי.

"למה לשדוד בנק, כאשר אפשר להקים בנק?" - תהה מקי סכינאי במחזה "אופרה בגרוש" של ברטולד ברכט. שיטת השוד החוקי, המאפשרת להעסיק עובדות בשכר מינימום, להעסיק מורות דרך חברות כוח אדם, להכריח צעירים לעבוד בהייטק 10 שעות ביום ויותר, להעסיק "מורים מן החוץ" במשך 8 חודשים בשנה, ליצור מחסור בדירות ואז לספסר במחיריהן – זו שיטה אלימה של ניצול מעמדי, המאפיינת את הקפיטליזם כשיטה, ולא רק גרסה "חזירית" שלו.

השיטה הזאת, המטפחת אגואיזם, מצד אחד, ובוז לחלשים ול-"מפסידנים", מצד שני; הסולדת מכל גילוי של סולידריות חברתית מול המנצלים; המטפחת יוהרה לאומנית ושכרון של כוח צבאי, מצד אחד, ומצדיקה שלילת זכויות מהנכבש, - הלא הוא זה שהפסיד במלחמה - מצד שני – צריך להתאמץ, כדי לגבש תכנית וחזון, אשר רבים יוכלו לחוש הזדהות עמם, ואשר יחברו בהצלחה בין קבוצות חברתיות שונות.

מסקנה שנייה נוגעת לחשיבות העליונה הנודעת לשיתוף פעולה מודע וארוך טווח בין קבוצות חברתיות שונות, לרבות סטודנטים, עובדים מאורגנים ולא מאורגנים, עובדים קבועים ועובדי קבלן, גמלאים ותושבי פריפריה. בהקשר זה ישנה חשיבות מיוחדת לשיתוף הפעולה בין יהודים לערבים. בכל משבר חברתי, כאשר זוהרו של הקפיטליזם דוהה, מלטשות הממשלות את הנשק החלוד של הלאומנות ושנאת הזר. וכהשלמה לכך - מטפחות היסטריה מלחמתית בשילוב עם "חשיפת בוגדים".

ולכן **המסקנה השלישית** היא, שאין מערכה חברתית בלתי-פוליטית. הפרטה, למשל, היא מעשה פוליטי – היא פרי החלטה פוליטית של ממשלה בדבר העברת נכסים, מפעלים ושירותים ציבוריים להון הפרטי ("שיטת השקשוקה"). לכן מערכה נגד הפרטה היא מעשה פוליטי נגדי, בשם החברה. הטבות מס לאלפיון העליון הן מעשה פוליטי, ולכן גם המערכה לשינוי מערכת המס לטובת העובדים היא עניין פוליטי ביותר.

הסיסמה "בלי פוליטיקה" נועדה לביית את המערכה החברתית ולדחוק אותה חזרה למשבצת של בקשת טובות ונדבות מהממשלה.

ההפגנות של מאות אלפים והמחאות היומיומיות מלמדות, שכולנו בעצם עוסקים בפוליטיקה ללא הפסקה: כאשר הממשלה מנהלת פוליטיקה נגד העם – העם מנהל פוליטיקה נגד הממשלה.

ממחאה חברתית לשינוי פוליטי
קריאת המפלגה הקומוניסטית הישראלית

עמוד 2

ממחאה חברתית לשינוי פוליטי

החלטות המושב ה-15 של הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הישראלית

במקביל, אנחנו צריכים לחדד גם את האופי הפוליטי של המאבק – לשכנע כי ממשלת נתניהו מעדיפה את האינטרסים של הטייקונים ושל האוליגרכים על פני הצרכים של הציבור הרחב, ואת ההתנחלויות והכיבוש על פני החברה בישראל ולכן - שינוי אמיתי מחייב את סילוקה.

3. המחאה האנטי-קפיטליסטית מחלישה – אבל לא מבטלת – את המשקעים הלאומניים ואת הקיטוב הפוליטי בשאלת הכיבוש והשלום.

תפקידנו במסגרת המחאה הוא להסביר בהתמדה, ברגישות ובסבלנות את הקשר בין הנושאים ולהזכיר את המחיר הכלכלי והחברתי הכבד של מדיניות הכיבוש וההתנחלויות. שלום צודק יאפשר גם שינוי סדר העדיפויות והשקעה בדיוור, בחינוך, בבריאות וברוחה.

עלינו להמשיך ולהזהיר גם מפני ניסיונות הממשלה לחסל את המחאה באמצעות עימות צבאי נוסף, או אפילו מלחמה. עלינו להזהיר גם מפני ניסיונות הממשלה לקדם מהלכים של "הפרד ומשול" ולקדם, למשל, העדפות של "יוצאי צבא", תוך העמקת האפליה הלאומית נגד האוכלוסייה הערבית בישראל. מבחנה של המחאה - ביכולתה לקיים סולידריות ואחדות רחבה בין כל נפגעי המדיניות השלטת.

4. המאבק לשינוי חברתי בישראל יוכל להצליח רק אם יהיה מאבק יהודי-ערבי משותף. אימוץ דפוס פעולה יהודי-ערבי הוא מבחן חשוב לבשלות תנועת המחאה. הקמת מאהלי מחאה ביישובים ערביים ובערים המעורבות, בהובלת חברינו, היא התפתחות חשובה בכיוון של גיבוש אופי יהודי-ערבי למאבק.

עד כה לא קיבלה המחאה אופי המוני בציבור הערבי. מנגנוני ההפרדה הלאומית הקיימים בישראל, גורמים גם הם לתחושות ריחוק מהמחאה בקרב חלקים מציבור הערבי. לאוכלוסייה הערבית צריך להיות מקום חשוב במאבק הזה. השתתפות הציבור הערבי במחאה חשובה, גם כי הוא סובל ממצוקת דיור ושירותים חברתיים ומעוני כפולים ומכופלים, כתוצאה ממדיניות האפליה הלאומית של כל ממשלות ישראל, וגם נוכח ניסיון הימין לדחוק את האזרחים הערבים החוצה ממגרש הפעילות החברתית והפוליטית בישראל.

5. המחאה החברתית מתפשטת במקביל למאבקים חשובים של עובדים. הרופאים מנהלים מאבק ממושך לא רק על תנאי עבודתם אלא גם על עתיד מערכת הרפואה הציבורית. נאבקים עובדי הסגל הזוטרי באוניברסיטאות, עובדי חיפה כימיקלים מנהלים שביתה ממושכת, פועלים במפעלי מזון בצפון נאבקים נגד פיטורים. אולם עד כה לא הצטרפו למחאה, במלוא עוצמתם, ארגוני העובדים הגדולים. הנהגת ההסתדרות בראשות עופר עיני שואפת למסמס את המחאה באמצעות מיקודה בסל קניות של הישגים נקודתיים מצומצמים.

1. גל עצום של מחאה חברתית שוטף את ישראל. המחאה, שהחלה בהקמת המאהל בשרות רוטשילד במרכז תל אביב, התפשטה לכל רחבי הארץ, מקריית שמונה ועד אילת. שותפים בה ציבורים רחבים – שכבות הביניים הנשחקות, שכירים בעלי הכנסות בינוניות ונמוכות, תושבי שכונות, אימהות, סטודנטים – רובם ככולם עובדות ועובדים. בהנהגת המחאה נמצאים צעירים, ברובם שכירים ומשכילים. מה שהחל כמחאה נגד עלויות הדיוור, הפך במהירות, בתוך כשבוע, למחאה חברתית רחבה נגד מציאות החיים, שהמדיניות הניאו-ליברלית של הממשלה מייצרת בישראל. חשוב להבין, כי לא מדובר כאן ב-"עוד מחאה" או "עוד הפגנה" מהסוג שכבר הכרנו, אלא בהתפתחות פוליטית חשובה המחייבת ניתוח מעמיק והתנערות מחשיבה שגרתית.

2. במהותה, תנועת המחאה החברתית החדשה היא אנטי-קפיטליסטית: היא מבטאת התנגדות למדיניות הניאו-ליברלית השלטת - של הפרטה חסרת מעצורים ושל פירוק הסדרי הרווחה – ותמיכה בערכים סוציאליסטיים ובתפיסות של מדינה האחראית לאזרחיה.

תפקידנו, במסגרת תנועת המחאה, להמשיך ולחדד את האופי הרעיוני של המאבק הבסיסי – מאבק בין שתי דרכים מנוגדות: מדינה האחראית לכל אזרח ותושב, לעומת מדינה המפקירה אותם לשלטון כוחות השוק ובעלי ההון.

המושב ה-15 של הוועד המרכזי של מק"י

המושב ה-15 של הוועד המרכזי של מק"י התקיים ב-12 באוגוסט בחיפה. יו"ר המושב היה ג'מיל אבו-ראס, חבר הלשכה הפוליטית.

במושב הרצו חברי הלשכה הפוליטית: דב חנין - על המחאה החברתית ותפקידי מק"י; ותמר גוז'נסקי - על העמקת המשבר של המערכת הקפיטליסטית העולמית.

המזכ"ל מוחמד נפאע מסר דו"ח מהלשכה הפוליטית, בו ניתח את ההתפתחויות המדיניות במזרח התיכון ובעולם, והדגיש את החשיבות של אישור החלטת עצרת האו"ם, בחודש ספטמבר הקרוב, בדבר הכרה במדינה פלסטינית עצמאית בקווי '67, עם ירושלים המזרחית כבירתה.

נפאע ציין, כי ההתפתחויות החברתיות והפוליטיות מחייבות התגייסות של כל חברה וחבר, של כל ארגון מפלגתי, של שותפינו בחז"ש ושל בנק"י למאבק הציבורי. חשיבות רבה נודעת להפצת העיתונות המפלגתית בעברית ובערבית בקרב הציבור המוחזק, במאהלים ובהפגנות.

תפקיד הסניפים והחברים באיסוף מנויים חדשים ובחידוש מנויים ותיקים ל-"אל אתיחד", חיוני היום יותר מתמיד – הדגיש נפאע.

נערך דיון, אותו סיכם מוחמד נפאע, ואושרה החלטה בנושא המערכה החברתית.

ממחאה חברתית לשינוי פוליטי

(המשך מעמוד 2)

9. אתגר דחוף עומד בפנינו, בהקשר זה, לקראת הבחירות להסתדרות. לקראת הבחירות הללו נפעל למען שיתוף פעולה יהודי-ערבי וסוציאליסטי רחב, ובמרכזו חד"ש, כולל הצגת מועמד/ת לראשות ההסתדרות, כחלופה שמאלית למדיניות שיתוף הפעולה עם השלטון וההון, שמנהלת הנהגת ההסתדרות הנוכחית.

10. ניתוח מעמיק של המאבק החברתי והאפשרויות שהוא פותח בפנינו לשינוי החברה בישראל, יעמוד במרכז הכנותינו לוועידה ה-26 של מק"י, שתתקיים בסוף השנה. במקביל, נחדד את המסרים המעמדיים בעיתונות המפלגתית, בעבודת הסיעות שלנו בכנסת, במועצות המקומיות, בהסתדרות, בנעמת, בהסתדרות המורים, במועצות הפועלים, וכן בפעילותנו בקרב הנשים, הסטודנטים והנוער.

הוועד המרכזי מברך את חברי המפלגה הפעילים בתנועת המחאה החברתית על פעילותם החשובה. הוועד המרכזי קורא לכל מוסדות המפלגה ובנק"י, ולשותפיו בחד"ש, להמשיך ולהקים מאהלי מחאה ביישובים ובשכונות נוספות, ולגבש תוכניות עבודה מעשיות, בתחום פעילותם, ברוח ההחלטות האלה.

הקומוניסטים בלבנון: להפסיק את הדיכוי האלים של המחאות בסוריה

הלשכה הפוליטית של המפלגה הקומוניסטית הלבנונית פרסמה לאחרונה גילוי דעת, ובו גינני הדיכוי האלים של המחאות בסוריה בידי שוטרי וחילי המשטר הסורי. בגילוי הדעת של המפלגה, אשר פורסם בהרחבה בעיתונים רבים בביירות, נכתב, כי "מעגל הדמים התרחב בשבוע האחרון לאזורים רחבים, מול התנועה הדמוקרטית הדורשת רפורמות דמוקרטיות".

עוד מגנה המפלגה את המדיניות החברתית והכלכלית של משטר אסד, "שגרמה למעשי שחיתות רבים ולהתרוששות האוכלוסייה. כ-80 אחוז מאזרחי סוריה היו לעניים".

המפלגה הכריזה: "אנו שבים ומביעים תמיכה בלתי-מסויגת באופוזיציה הלאומית והדמוקרטית הסורית הדורשת כינונה של מדינה דמוקרטית אמיתית". לדברי המפלגה - "רק האופוזיציה הלאומית והדמוקרטית יכולה להבטיח את אחדותה הלאומית של סוריה".

עוד מגנים הקומוניסטים הלבנוניים את התערבותם של ארה"ב ומשטרים ערביים שונים בענייניה הפנימיים של סוריה, ומזהירים מפני פגיעה בריבונותה.

6. במהותה, תנועת המחאה החברתית היא הפגנת כוח מתקדמת לא רק מול הקפיטליזם הניאו-ליברלי הקיים, אלא גם מול המגמות החשוכות והפאשיסטיות המאיימות על המרחב הדמוקרטי בישראל. תנועת המחאה היא הוכחה ברורה, שגם בחברה הישראלית קיימים כוחות בריאים לא מבוטלים, היכולים להוביל לשינוי מתקדם. זוהי תשובה משכנעת לתחושות ייאוש, שאיפיינו בשנים האחרונות חוגים מסוימים בשמאל ובאוכלוסיה הערבית.

מק"י מעולם לא הייתה שותפה לתחושות הייאוש מהציבור בישראל ומהחברה בישראל. הניתוח המרקסיסטי שלנו מאפשר לנו תמיד לחשוף את האופי הדיאלקטי של המציאות, על הסתירות הקיימות בתוכה, ועל אפשרויות השינוי, שהסתירות הללו מצמיחות בהתמדה. בוועידה ה-25 של המפלגה שבנו והצבענו על האופי המעמדי הבסיסי של החברה בישראל. התווכחנו בחריפות עם כל הגישות הממעיטות בעוצמתן ובחשיבותן של הסתירות הפנימיות בתוך החברה הישראלית, וביכולתן של הסתירות הללו להיות מנוע לשינוי חברתי אמיתי.

7. בשנים האחרונות, מק"י מנהלת בעקביות, גם בציבור היהודי, "פוליטיקת המונים", המקפידה לפנות לציבור עם סיסמאות מגייסות, ובונה בהתמדה שותפויות מאבק רחבות דוגמת "עיר לכולנו", פעולות האחד במאי, ההפגנות הדמוקרטיות הרחבות נגד סכנות הפאשיזם, והפעילות בנושא המדינה הפלסטינית, סיום הכיבוש והשגת השלום הצודק. "פוליטיקת המונים" איננה נטישה של הדרך או של העקרונות. ביסודה נמצאת ההבנה, שקביעת העקרונות היא רק התחלה של העשייה הפוליטית, ולא אקורד הסיום שלה: לעקרונות אין כוח, אם לא מתרגמים אותם בעקביות לסיסמאות, שהציבור מסוגל להבין. להיות אבנגרד מתקדם, על פי תפיסתו של לנין, זה בהחלט ללכת לפני הציבור, אבל במרחק כזה, שהציבור יכול לעקוב אחרי המוביל.

8. "פוליטיקת המונים" של מק"י תרמה ותורמת רבות להתפתחות המאבק המתקדם בארץ. אולם, תהיה זו טעות גדולה לחשוב שהמאבק הזה יתרום, באופן אוטומטי לחיזוקנו הפוליטי. ההיסטוריה עשירה בדוגמאות של מחאות חברתיות שלא תורגמו לשינוי אמיתי. השינוי מתרחש רק כאשר מחאה חברתית מתורגמת לפעולה פוליטית ולכתובת פוליטית. כדי שזה יקרה בישראל, צריכה להתגבש, מתוך המחאה החברתית, תנועה סוציאליסטית רחבה, שתכלול בתוכה, בציודנו, קבוצות, התארגנויות, תנועות נוער וארגונים חברתיים. תנועה כזו צריכה לשלב ערכים סוציאליסטיים, מאבק דמוקרטי, אופי יהודי-ערבי והבנה של הקשר בין הכיבוש ובעיות החברה.

הר געש חברתי מתפרץ ברחבי צ'ילה

מתלמידי תיכון ועד לכורי הנחושת – התושבים ברחובות מול ממשלת הימין.

מאת ג'ייסון פארבמן

במחאה על ההתייקרות, שבתו עובדים בשורה של ערים גדולות, חסמו דרכי גישה לנמלי ים, ושיתקו את תנועת התיירים והסחורות. בהמשך, התרחבו השביתות גם לנמלי התעופה, והביאו לביטול טיסות.

תגובת הנשיא פינרה לשביתות במחוז מגיאנס, אשר מאוכלס בלמעלה מ-150,000 תושבים, הייתה לפטר את שר האנרגיה בממשלתו – אך הדבר לא בלם את פעולות המחאה. איגודים מקצועיים נוספים הצטרפו למעגל המחאה, והעלו שורה של תביעות חברתיות.

בתוך ימים ספורים, הושגה הסכמה בין הממשלה לבין אסיפת התושבים של מגיאנס, שעיקרה – עלייה של 3% בלבד במחירי הגז, ומתן פטור מתשלום ההתייקרות ל-17,000 המשפחות העניות ביותר באזור.

כורי הנחושת דורשים: "כמו בימי איינדה"

בתחילת יולי, בעת שמחאות התלמידים היו בעיצומן, כ-40,000 עובדי מכרות, מאוגדים ובלתי-מאוגדים, שבתו במשך יום אחד, במחאה על מדיניותה של חברת המכרות הממשלתית. העובדים השביתו את מכרה צ'וקיקאמאטה, שהוא מכרה הנחושת הגדול בעולם, ומהווה מקור לשליש מתוצרת הנחושת של צ'ילה.

העובדים תבעו לבטל את פיטוריהם של 2,600 כורים, כחלק מתכנית ממשלתית שסופה בהפרטת המכרות. השביתה התקיימה בדיוק 40 שנים לאחר שנשיא צ'ילה הסוציאליסט, סלבדור איינדה, הלאים את המכרות, ובפי העובדים נישאה הסיסמא – לחזור למדיניות של איינדה. לאחר שגנרל פינשה, בעזרת ארה"ב, הדיח את איינדה ב-1973, המכרות הופרטו. כתוצאה מכך, רק 30% מרווחי הנחושת מגיעים כיום לידי המדינה, והיתר – לידי תאגידים פרטיים בבעלות זרה.

ממכרה צ'וקיקאמאטה התפשטה השביתה למכרה אסקונדידה, שם הכריזו העובדים שביתה ללא הגבלת זמן, במחאה על קיצוץ של 70% בתשלומים הנלווים לשכר. לאחר שהשביתות התרחבו לשורה של מכרות נוספים, הביעו תאגידי הכרייה דאגה, כי תופעת השביתות, העולה להם בעשרות מיליוני דולרים מדי יום, היא "מדבקת".

התעלה מחדש צ'ילה על הגל השמאלי?

בחירתו של הנשיא פינרה ב-2010, הגם שכרוב זעום של 51%, סימנה בעיני רבים את תחילת סופו של "הגל האדום" ששטף את אמריקה הלטינית בעשור האחרון. אך כיום, עם התרחבות אי-השקט החברתי בשורה של מגזרים לאורכה ולרוחבה של צ'ילה, רבים תוהים האם הגל השמאלי הוספד מוקדם מדי.

ואכן, חרף רצון הממשלה לנהל מדיניות ימנית בתחומי החברה והכלכלה, מתגברים בצ'ילה הקולות הקוראים לנהל מדיניות של הלאמה ורווחה חברתית, וצ'יליאנים רבים נכונים להשתתף בהפגנות ובשביתות.

(לפי מאמר בירחון "סושיאליסט וורקר")

החודשים האחרונים היו חודשים של מאבקים חברתיים חריפים בצ'ילה, אשר העמידו בסימן שאלה את יכולתה של ממשלת הימין החדשה, בראשות הנשיא המיליארדר סבסטיאן פינרה, להמשיך ולנהל את המדינה.

כשהתפרץ לאחרונה הר הגעש פיווה בצ'ילה, לאחר שהיה רדום במשך עשרות שנים, ראו בכך רבים מטאפורה להתפרצותם הפתאומית של מאבקים חברתיים, התפרצות החוצה מגזרים וקבוצות – החל מפועלים במכרות נחושת וכלה בתלמידי תיכון ובסטודנטים.

תלמידי תיכון בלב המחאה

החל מאמצע חודש יוני, יצאו רכבות תלמידים ומורים לרחובות, במחאה על מדיניות הממשלה בתחום החינוך. התלמידים השתלטו על כמאה בתי-ספר, והשביתו בהם את הלימודים. בסוף חודש יוני התקיימה הפגנה של 100,000 איש, שהייתה הגדולה ביותר מאז נפילת הדיקטטורה הצבאית של אוגוסטו פינשה ב-1990.

אך גם מול המחאה הנרחבת, המשיך הנשיא פינרה לקדם בעקביות את הפרטת החינוך. "חינוך הוא מוצר צריכה" – אמר, והוסיף: "רווחים [לתאגידים פרטיים במערכת החינוך] הם התגמול עבור ההשקעה שלהם". עוד קבע, כי חרף ההפגנות ההמוניות – רוב התלמידים אינם תומכים בדרישות המפגינים, ומעוניינים לחזור ללמוד.

לאחר שנכשלו הניסיונות להשתמש במשטרה לפיזור ההפגנות, פיטר הנשיא פינרה את שר החינוך שלו, וכעבור זמן קצר – פיטר גם את המחליף שמונה תחתיו. הנשיא ניסה לקנות את המפגינים בהקמת קרן מלגות בגובה 4 מיליארד דולר, עבור תלמידים ממשפחות עניות.

אך מנהיגי מחאת התלמידים דחו את הצעתו, ודבקו בדרישתם – עצירת התוכניות להפרטת החינוך. עוד דורשים התלמידים, כי מערכת החינוך הציבורית תאפשר לימודים בחינם, מהגן ועד לאוניברסיטה.

בצ'ילה ישנם 3.5 מיליון תלמידים, אשר 90% מהם לומדים במערכת החינוך הציבורית. ראשיתה של הפרטת החינוך בצ'ילה, בתקופת הרוון פינשה, אשר אימץ את הדגם הכלכלי הניאו-ליברלי מבית מדרשו של מילטון פרידמן. כעת, מעמידה תנועת המחאה גם את הדרישה להלאמה-מחדש של בתי-הספר שהופרטו.

הפגנות תלמידים דומות התקיימו ב-2006, בתקופת הממשלה הסוציאל-דמוקרטית של מישל בשלה. גם אז, חרף מצע הבחירות השמאלי של הסוציאל-דמוקרטים, הגיבה הממשלה על מחאת התלמידים בכוח, וכוחות משטרה התעמתו עם הצעירים המפגינים.

תנופת שביתות נגד התייקרויות

במקביל למחאה ההמונית של התלמידים, תנועת שביתות הולכת ומתגברת באזור מגיאנס, בדרום צ'ילה, שהחלה בהתנגדות להתייקרות של 17% במחירי הגז.

ובינתיים, בפריפריה

מאת יוסי סגול

פוליטיקאים רבים מהקואליציה, מנסים לטעון שמחאת האוהלים נובעת מ-"שיקולים פוליטיים", כי המפגינים הם כולם פעילי שמאל, וכי "מטרתם האמיתית" היא החלפת הממשלה.

למרות טענה זו, גם בעירי, קריית שמונה, בהפגנה במוצאי שבת, 6 באוגוסט, השתתפו אלפי בני אדם. בין היתר צעדו זה לצד זה - חילוניים ודתיים, ימנים ושמאלנים, תושבי העיירה הצפונית וקיבוצניקים. כולם סובלים כלכלית מהמצב הנוכחי, וכורעים תחת נטל התשלומים הגבוה, וכולם שילבו ידיים מתוך רצון למצוא פתרון אמת למצב. הייתה זו הפגנה מרגשת, עם לא מעט אופטימיות ותקווה.

בנאומים בהפגנה, נמתחה ביקורת על הממשלה, עקב מדיניותה, שאינה מציעה פתרונות לבעיית יוקר המחיה. אבל כיוון שמרבית המוחים נהגו באופן מסורתי לתמוך במפלגות השלטון, מדובר היה במחאה מאוד עדינה. איש לא העלה את הדרישה המתבקשת – לתקצב את הדיור, החינוך והבריאות במקום את ההתנחלויות.

מהבחינה הזו, הממשלה יכולה כרגע להיות רגועה, שכן על סדר העדיפויות שלה טרם נקרא תיגר משמעותי. אומנם בהפגנה נאמו, בזעם רב, חובשי כיפות, אבל לא הוצגו דרישות החלטיות למעשים – כדוגמת השוואת תקציביה של מכללת תל חי לאלה של המכללה בהתנחלות אריאל.

ההפגנה הסתיימה ללא עימותים, כי ככה זה בדרך כלל במקום כמו קריית שמונה: כולם מכירים את כולם, ואיש לא ירצה להתעמת עם שוטר, אשר קונה איתו יחד במכולת (בהנחה שיש לו כסף לקנות במכולת...).

ועוד משהו לגבי הצעתו של שר הבינוי והשיכון אריאל אטיאס (ש"ס) לפתרון מצוקת הדיור. אטיאס קרא לדרי האוהלים לעבור מהמרכז לפריפריה. מי שאוהב את נופי הצפון או הדרום - מוזמן. כאן, בפריפריה, צריכים לגור אנשים אוהבים את השקט של המקום ואת היופי של הטבע. כל נהפוך את קריית שמונה למקום בו מייבשים נחלים ומכסחים הרים, כדי לבנות מגדלים.

ועדת המעקב העליונה של הציבור

הערבי תומכת במחאה

ועדת המעקב העליונה של האוכלוסייה הערבית בישראל החליטה (11.8) להצטרף למחאה החברתית הגדולה בישראל ולקרוא לפעילים להקים מאהלי מחאה נוספים.

יצוין, כי בין רבבות המפגינים, שהשתתפו בהפגנות ב-13.8 ברחבי הארץ, היו מפגינים ערבים רבים, ובמיוחד – בחיפה, בבאר שבע, ביפו ובעפולה.

מעוניין/נת לקבל הביתה את "זו הדרך"?

שלחו שם וכתובת אל: info@maki.org.il

המשלוח ללא תשלום.

תרומות לפקודת מק"י, ת"ד 26205, ת"א 61261,

יתקבלו בברכה.

מתודי גרב

30 למות

קומוניסטים מעטים, אם בכלל, פעלו בשורות התנועה המהפכנית במשך 80 שנה. אחד מהם הוא מתודי גרב, שהלך לעולמו בחודש שעבר בגיל 96.

מתודי גרב נולד בשנת 1915 במקדוניה, שהייתה אז חלק מממלכת סרביה, למשפחה של סוחרים סלאבים, עם מסורת מהפכנית עוד מהמרידות של המקדונים נגד העותומאנים.

מתודי נשלח ללמוד טכנאות שיניים בזגרב, ואילו אחיו התאום, קיריל – ללמוד אלקטרומכניקה בבלגרד. התאומים בחרו מוקדם בדרך הפוליטית, כאשר הצטרפו בשנת 1932, בגיל 17, למפלגה הקומוניסטית של יוגוסלביה, שפעלה במחתרת. כחברי מפלגה נרדפו ונכלאו כמה פעמים בכלא פז'רבט הידוע לשמצה.

לאחר השתלטות הנאצים על יוגוסלביה באפריל 1941, התארגנה בה תנועת פרטיזנים. אחיהם הגדול של התאומים, קרומה, נהרג בקרב, שניהלו פרטיזנים במקדוניה. מתודי ואחיו קיריל עברו בשנת 1943 לבלגריה, כדי להשיג סיוע לפרטיזנים במולדתם. בעודו בבלגריה, השתלב מתודי במלחמה נגד הפאשיזם, נפל בידי הממשלה הפאשיסטית של בולגריה, והיה כלוא שישה חודשים.

לאחר שחרורו מהכלא, שב מתודי למקדוניה ולחם בשורות הפרטיזנים עד לשחרורה בשנת 1945. באותה שנה נשא לאישה את שרה, יהודיה ממקדוניה, שהייתה לשותפתו לדרך הפוליטית במשך עשרות שנים.

לאחר שהפרטיזנים של יוגוסלביה גירשו את הצבאות הפאשיסטיים ושיחררו, בעזרת הצבא הסובייטי, את בלגרד, הוקמה הרפובליקה העממית הפדראלית של יוגוסלביה בראשות טיטו. במסגרת המשטר החדש מונה מתודי לנהל מפעל תעשייה.

ב-1949, לאחר שנתהווה קרע בין יוגוסלביה לברית-המועצות, קומוניסטים רבים ביוגוסלביה, שצידדו בהידוק היחסים עם ברה"מ, וביניהם מתודי וקיריל, נכלאו. לאחר שנאסר, עקבותיו של קיריל נעלמו, ומשערים שנרצח. מתודי נידון לארבע שנות מאסר עם עבודת פרך. לאחר שחרורו מהכלא, הוגלה לעשר שנים ועבד בעיר שדה כפועל מתכת.

בשנת 1964 שב מתודי לסקופיה (מקדוניה), אך חילוקי הדעות בינו לבין הנהגת המשטר נמשכו. בשל המצב שנוצר, עזבו מתודי ושרה ושתי בנותיהם את מולדתם ב-1968 ועברו להתגורר בסופיה, בולגריה, שם הצטרפו למפלגה הקומוניסטית הבולגרית. את השנים הבאות הקדיש מתודי לתחביבו – לשון אספרנטו, ושימש כמזכיר ארגון דוברי שפה זו בבולגריה.

לאחר התמוטטות המשטר הסוציאליסטי בבולגריה, שוב עזבו מתודי ובני משפחתו את ביתם, והפעם היגרו לישראל. על אף גילם המתקדם, שרה ומתודי הצטרפו למפלגה הקומוניסטית הישראלית ופעלו בסניף בת-ים ככל שיכלו, עד יומם האחרון.

הרשימה לעיל, שנכתבה על סמך זיכרונות בכתב שהותיר אחריו מתודי גרב ושיחה עם בתו, משקפת באופן כללי ביותר את חייו הסוערים ואת נאמנותו לקומוניזם, שעמדה במבחנים כה רבים. דמותו תמשיך להיות עבורנו מקור השראה.

ת"ג

עשרות אלפים בהפגנות ברחבי הארץ

תמורת ההתייעלות, העובדים אמורים לקבל תוספת שכר. אך ההסכם אינו מופעל, דבר הגורם להתמרמרות בקרב העובדים, הזוכים לגיבוי מההסתדרות במרחב.

המגפון האדום

"המגפון האדום", סדרת ההרצאות באוהל המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י) במאהל רוטשילד בת"א, שד' רוטשילד פינת נחמני, מתקיימת בימים א'-ה'. תחילת כל ההרצאות בשעה 20:00.

ביום ד', 17.8, ירצה מזכיר חד"ש איימן עודה: **האם מאבק הדיור הוא חלק מהאביב הערבי במזרח התיכון? מהי עמדת חד"ש נוכח התמורות באזור?**

ביום ה', 18.8, תרצה ח"כ לשעבר תמר גוז'נסקי: **מהי עמדת חד"ש ביחס למאבק החברתי הנוכחי? חשיבה פוליטית להמשך המאבק.**

לפרטים על ההרצאות הבאות, נא ליצור קשר עם ליאור – 050-6521650, וכדוא"ל: info@maki.org.il

המפלגה הקומוניסטית הישראלית מחזת ת"א-יפו

ביום ג', 23 באוגוסט, בשעה 20:00 באוהל מק"י במאהל המחאה רוטשילד, שד' רוטשילד פינת נחמני, ת"א

מפגש עם הפעיל הברזילאי רנאטו סימואס בנושא המאבק החברתי באמריקה הלטינית

סימואס הוא חבר הנהגת מפלגת העובדים (PT) בברזיל ואחראי על הפעילות בקרב התנועות החברתיות.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית סניף חיפה

ביום ה', 18 באוגוסט, בשעה 20:00 במועדון הקונגרס, רח' יוחנן הקדוש 39, ואדי ניסנאס.

המציאות החדשה במזרח התיכון ותוכניות האימפריאליזם

הרצאת **עיסאם מח'ול**, חבר הלשכה הפוליטית ויו"ר המחלקה הרעיונית של מק"י.

למעלה מ-70,000 בני אדם הפגינו במוצאי שבת (13.8) מראש פינה בצפון ועד אילת שבדרום. הפגנות התקיימו בחיפה, בבאר שבע, בעפולה, בדימונה, באשקלון, ביפו ובשורה של יישובים נוספים. הייתה זו השבת הראשונה, מאז תחילת מחאת האוהלים, שבה לא התקיימה הפגנה מרכזית בת"א. לדברי מנהיגי המחאה, המטרה הייתה "לצאת מהמרכז ולחזק את הפריפריה".

ואכן, כ-30,000 מפגינים בחיפה, 15,000 בבאר שבע, 7,000 במודיעין, ואלפים נוספים במקומות אחרים, אותנו בבירור, שביכולתה של תנועת המחאה החברתית להוציא לרחובות רבבות בני אדם, לא רק בתל-אביב, אלא במוקדים שונים ברחבי הארץ.

"משפחה ללא קורת גג היא משפחה ללא קורת גג, וילד רעב הוא ילד רעב, וזה לא משנה אם הוא מדבר ערבית, עברית, אמהרית או רוסית" – זעק רג'א זעאתרה, חבר לשכת חד"ש, בהפגנה בחיפה.

"לממשלה ולבעלי ההון שמאחוריה קל מאוד לחלק אותנו חלוקה אנכית: יהודים מול ערבים, מזרחיים מול אשכנזים, דתיים מול חילונים" – אמר זעאתרה, והוסיף: "אבל המחאה הזו מציעה חלופה אחרת, מציבה חלוקה אחרת: חלוקה אופקית, בין מנצלים לבין מנוצלים. בין אותו קומץ שיש לו אינטרס לשמר את המצב הקיים, את שלטון ההון, לבין הרוב, שיש לו אינטרס לשנות את השיטה - לעצור את העושק, את הניצול, את המצב שבו הטייקונים צומחים יותר ואנחנו מתדלדלים יותר, את השיטה שבה השוק חופשי יותר ואנחנו עבדים יותר".

עובדי סונול דורשים צדק חברתי

תחת הסיסמא "הפועלים דורשים צדק חברתי", הפגינו ביום ה' (11.8) מאות עובדים, המועסקים בתחנות הדלק של סונול. ההפגנה נערכה מול משרד האוצר בירושלים, במחאה על כוונת משרדי האוצר והתשתיות להפחית את מרווח השיווק של חברות הדלק.

העובדים, המציינים כי סונול מתכוונת כבר בספטמבר הקרוב להעביר עשרות תחנות למודל של תדלוק עצמי בתגובה למהלך, משוכנעים כי הם נמצאים בסכנת פיטורים מיידית. "לפטר אותנו זה לא צדק חברתי", הם קראו בהפגנה, ונשאו שלטים בנוסח "כן להורדת מחירים, לא לפיטורי עובדים".

עיצומים בנמל אשדוד

עובדי מחלקת הים ועובדי בתי המלאכה בנמל אשדוד החלו בשבוע שעבר בנקיטת עיצומים. עיצומיהם של עובדי מחלקת הים ננקטו עקב שינוי שיטות עבודתם. עיצומיהם של עובדי בתי המלאכה ננקטו במחאה על כך שרשות החברות הממשלתיות והממונה על השכר במשרד האוצר טרם אישרו הסכם התייעלות.